

ПРЕМІЯ ІМЕНІ ДМИТРА ЯВОРНИЦЬКОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ

„Запорозький характерник” – так назвав поет-академік Максим Рильський свій нарис-спогад про спілкування з Яворницьким. Згадуючи видатного знатця України, він відзначав: „Дмитро Іванович Яворницький одна з найсвоєрідніших постатей і один із найцільніших характерів, які я зустрічав на своєму не бідному на цікаві зустрічі шляху. Бачу його й нині мов живого, – а скільки ж часу минуло відтоді, як мені пощастило з ним познайомитись! Мов живого згадують його і всі сучасники, що з ним хоч раз на віку зустрічалися. Тільки люди справжньої талановитості справляють завжди таке враження: вічно живих. Це був учений і діяч з дуже

широким колом інтересів: історик, археолог, фольклорист, етнограф, лексикограф, письменник-прозаїк, що пробував свої сили й у віршуванні. Але в центрі його уваги була історія Запорожжя, в яке він був просто поюнацькому закоханий”.

Нині, у час розбудови державності незалежної України, наукова і творча спадщина Яворницького викликає широке зацікавлення громадськості. Останніми роками вже перевидано його тритомну „Історію запорозького козацтва”, монографію „Іван Дмитрович Сірко – славний кошовий отаман війська запорозьких низових козаків”. Фундаментально досліджуючи історію,

культуру, мову та побут українського народу, вчений багато часу й енергії віддавав розвиткові краєзнавчого руху в Україні. Протягом трьох десятиліть він очолював Катеринославський (Дніпропетровський) історико-археологічний музей, навколо якого згуртував цілу когорту послідовників, 1928 року видав у Харкові щедро ілюстрований географічно-історичний нарис „Дніпрові пороги”. Видатним досягненням української краєзнавчої літератури стала й написана ним „Історія міста Катеринослава”, що, на жаль, дійшла до читача лише через 52 роки після створення.

Сучасні українські дослідники рідного краю праґнуть бути гідними спадкоємцями невтімної подвижницької діяльності видатного вченого. І недивно, що коли 1991 року правлінням Всеукраїнської спілки краєзнавців вирішувалося питання про заснування щорічної премії, яка має присуджуватися окремим краєзнавцям, колективам краєзнавців або краєзнавчим організаціям та установам за вагомий внесок у справу вивчення, дослідження і популяризації історико-культурних і природних скарбів „малої батьківщини”, її одностайно було надано ім'я Дмитра Яворницького.

Восени 1991 року, напередодні дня народження вченого, президія правління Всеукраїнської спілки краєзнавців ухвалила відзначити Дипломом та першим почесним знаком лауреата премії імені Дмитра Яворницького журналіста, колишнього заступника голови Запо-

різького облвиконкому Миколу Киценка (посмертно) – за великий особистий внесок у розробку державної програми щодо увічнення пам'ятних місць, пов'язаних з історією запорозького козацтва, виявлену ініціативу у створенні на честь славних лицарів України історико-культурного заповідника на острові Хортиці, активну краєзнавчу діяльність.

Таку ж нагороду було вручено колективові Дніпропетровського історичного музею імені Яворницького – за значний внесок у справу вивчення, дослідження і популяризації пам'яток історії, культури та природи рідного краю, активне сприяння розвиткові краєзнавчого руху на Наддніпрянщині, широку пропаганду науково-творчої діяльності видатного дослідника історії запорозького козацтва – первого директора музею Дмитра Яворницького.

Щороку до 20 вересня комісія по премії імені Дмитра Яворницького Всеукраїнської спілки краєзнавців, яку очолює член-кореспондент АН України Ф.Шевченко, приймає пропозиції про висунення кандидатур на здобуття премії за поточний рік. Відповідно до Положення їх мають право надсилати правління обласних організацій Всеукраїнської спілки краєзнавців, а також наукові установи, навчальні заклади, музеї, архіви, бібліотеки, громадські об'єднання, редакції засобів масової інформації, в яких діють осередки Спілки.

Анатолій СИТНИК

